

Dječji vrtić Balončić, Svetvinčenat

Odgojne skupine:

- Dudice (mješovita jaslička skupina)
- Flipići (mješovita vrtićka skupina)
- Loptice (mješovita vrtićka skupina)
- Tigrići (predškolski uzrast)

Odgajateljice: Divna Jugovac Hrelja, Eva Revelante, Ivana Božac Petrović, Sanja Doblanić, Fani Travalja, Dajana Rojnić, Klaudia Banković, Doris Macan, Anita Smokrović

Istra u očima djece - moje mjesto posebno je... po srednjovjekovnom kaštelu Morosini-Grimani

GROTA PO GROTA KAŠTEL

Zahvaljujući svakodnevnim iskustvenom učenju korištenjem zavičajnih vrijednosti s kojima su djeca dolazila u dodir (priče, tradicijske igre, povijesni događaji, aktiviranje svih osjetila u doživljajima) uspješno smo gradili njihove kompetencije i osobni identitet.

Uključivanjem suradnika koji su nam pomogli predočiti život toga vremena, uživljavanjem u uloge žitelja dvorca i okolice (vitezovi, kapetan kaštela, feudalci, kmetovi,...), tumačenjem doživljaja omogućavali smo djeci razumjevanje prošlosti svoga kraja.

Naša uloga, uloga odgojitelja bila je da tijekom cijele godine pokušavamo saznati što djecu najviše zanima, o čemu žele saznati više, na koje podražaje reagiraju aktivnim djelovanjem, te nuditi sredstva i poticaje prilagođavajući, individualizirajući aktivnosti na razvojno prihvatljiv način. U projekt su bile uključene sve odgojne skupine (jedna mješovita jaslička i tri mješovite vrtićke skupine), a za odgojitelje, dob djece je bila samo jedan od izazova u nizu. Na početku pedagoške godine, nakon pričanja priča i vizualnog doživljaja kaštela Morosini-Grimani, najmlađoj su djeci bile zanimljive igre građenja. I ostalim smo skupinama nudili raznovrsne neoblikovane materijale za gradnju kaštela, no pravac projekta djeca su vješto usmjeravala otkrivajući nove informacije o povijesti kaštela. **(Slika 1. Kaštel Morosini Grimani)**

Tijekom provedbe projekta prikupljali smo sve dječje radove i izjave, te smo nudili djeci mogućnost dokumentiranja koristeći fotoaparatus kojim su fotografirali i snimali željene dijelove dvorca prilikom posjeta. **(Slika 2. Mauro fotografira Kaštel) (Slika 3. Maurove fotografije)** Mauro za vrijeme snimanja kaštela izjavljuje: "Kaštel je bio uvijek poseban, po temu jer su se uvijek borili vitezovi u kaštelu.". U razgovoru Matije i Nie pojavilo se pitanje, Matija: "Ima puno grota, kaštel je napravljen od grota.", Nia: „A koliko je on velik?“. Tada je

odgojiteljica Fani došla na ideju izrade prilagođenog mjernog instrumenta. Za mjerenje visine kaštela koristili smo trake od papira dužine 1m povezane u dužinu od 20m. Nakon što je odgojiteljica spustila trake do dna kaštela, djeca su obilježila visinu. **(Slika 4. Mjerenje visine Kaštela)** Brojanjem traka zaključili su da je kaštel visok 10m. Potom smo traku položili na tlo u Žlinji (ograđeni travnati prostor podno Kaštela) gdje su djeca imala mogućnost brojanja koraka, a hodanjem po traci omogućili smo im da dožive visinu zidina. Isto se pitanje postavilo za vrijeme boravka u tematskom parku Sanc. Michael u Raponjima. Tematski je park poznat po drvenom kaštelu i raznim sadržajima za djecu kojima pričaju svoju srednjovjekovnu priču. Djeca su uspoređivala drvene zidine s izmjerenim kamenim zidinama. Ovaj smo put traku, korištenu za mjerenje kamenih zidina, spustili niz drvene zidine. Djeca su obilježila visinu i brojanjem traka zaključili da je ovaj kaštel niži od kaštela Morosini-Grimani (visok je 4m).

KI JE ŽIVIJA U KAŠTELU?

Kada se u igrama šestogodišnjaka pojavilo pitanje tko je sve živio u kaštelu i kakav je viteški oklop, povezali smo se i organizirali susret s članom Povijesne udruge Kaštel iz Svetvinčenta koji je djecu upoznao s viteškom opremom i osigurao potpun doživljaj težine i funkcije oklopa. Tada im je otkrio i koje viteške vrline moraju posjedovati da bi bili „pravi“ vitezovi, a to su: dobrota, pravednost, hrabrost i odanost. Katarina je nakon druženja rekla: „Vitezovi imaju željezni oklop da se mogu braniti kad je borba. Oni su hrabri i nemaju straha.“ **(Slika 5. Isprobavanje viteške opreme)**

Iako su djeca pokazala interes i za Kaštel i za vitezove i za ples toga vremena, najčešće se u spontanim igrama javljao lik vještice Mare. Iznosili su različite stavove i razmišljanja: „Ne postoji vještica.“, „Vještica ti živi tamo gori u kaštelu, ona je tamo zarobljena.“, ... „Pojmovi dobrog i lošeg, dobra i zla, kod malog djeteta vezani su uz njegovu osobnost (ego) – uz njegove želje i ugone. Ono što želi to je dobro; ono što je njemu ugodno, to je željeno i dobro.

Ali, bajke i priče postavljaju pojmove dobra i zla u širi, transpersonalni kontekst, nastojeći osobnost budućeg odraslog čovjeka formirati kao nesebičnu i čovjekoljubivu, ukazujući da sve što je ugodno i željeno nije uvijek dobro, ispravno i pametno.

Strah i njegovo svladavanje važne su točke čovjekova nutarnjeg razvitka, jer bez “usuditi se” nema ni “postići”.“ (Grgić, 2013)¹

Podržali smo njihov interes i organizirali posjet Kući vještice Mare gdje ih je hologramski vodič uveo u cjelovitu priču povijesti Svetvinčenta. **(Slika 6. Posjet Kući vještice Mare)** Djeca su

¹ <https://www.magicus.info/ostalo/zanimljivosti/o-znacenju-bajki-i-djecjih-prica>

aktivno sudjelovala u razgovoru s vodičicama postavljajući pitanja i iznoseći svoja razmišljanja o liku vještice. Spoznajom da je ona liječila ljude, vještica Mare prestaje biti negativan lik. Mauro je izjavio: „Vještica Mare nije bila vještica nego travarica. Radila je lijekove od razne trave za djecu i za odrasle.“. To je bio početak nastajanja slikovnice inspirirane legendom o vještici Mare koja je u 17. stoljeću živjela na ovom prostoru i liječila ljude. Ukratko, djevojka Mare je svojim znanjem i umijećem spasila gospodara Grimanija od sigurne smrti. Gospodaru i Mari dogodila se ljubav, a ljubomorna gospodarica Morosina je nesretnu djevojku tada proglasila vješticom i prognala je iz dvorca i života svoga muža.

Osmišljeni tekst legende, koju smo prilagodili djeci, koristili smo kao poticaj za likovno stvaralaštvo kombiniranjem raznih likovnih tehnika iz kojih su proizašle originalne dječje ilustracije. **(Slika 7. Naslovnica Slikovnice „Vještica Mare iz Kaštela)**

„Vrtić se često imenuje kao zajednica koja uči, mjesto refleksivnog dijaloga djece i odraslih s procesom njihova zajedničkog, kontinuiranog učenja, za njega dijele odgovornost i nad njim imaju zajedničko autorstvo.“ (Slunjski, 2006; 299-310)²

Izdavanjem slikovnice „Vještica Mare iz Kaštela“ zaokružili smo rad na projektu i podijelili priču sa širom javnosti. Ona je naknadno nadopunjena i obogaćena tekstom na Brailleovom pismu od strane Osnivača – Općine Svetvinčenat. Posvećena je djeci i svim ljudima koji vole i čuvaju svoju kulturnu baštinu.

² Slunjski, E., Stvaranje predškolskog kurikulum: u vrtiću organizaciji koja uči, Mali profesor, Zagreb 2006; 299- 310

Literatura - izvori:

1. Vujčić Lidija; Djeca i odgajatelj u planiranju projekta, power point prezentacija na stručnom skupu za odgajatelje uključene u projekt Zavičajnog obrazovanja Istarske županije ,Pazin, 8.11.2018.
2. Vujčić Lidija; Dokumentiranje odgojno-obrazovnog procesa kao alat za dokumentiranje dječjeg učenja, power point prezentacija na stručnom skupu za odgajatelje uključene u projekt Zavičajnog obrazovanja Istarske županije , Pazin, 29.04.2019.
3. Vujčić Lidija; Očuvanje nematerijalne kulture u ustanovama ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja; power point prezentacija na stručnom skupu Razvoj refleksivne prakse i jačanje profesionalnih kompetencija odgajatelja, Poreč, 31.svibnja 2019.
4. <https://www.magicus.info/ostalo/zanimljivosti/o-znacenju-bajki-i-djecjih-prica>
5. Slunjski Edita; Stvaranje predškolskog kurikulumu: u vrtiću organizaciji koja uči, Mali profesor, Zagreb 2006